

Huvudman

VETLANDA KOMMUN
kommunkansli@vetlanda.se

Beslut

Datum 2026-03-20
Dnr SI 2025:12 029
Sida **1 (11)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ramkvilla skola i Vetlanda kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vetlanda kommun att senast den **24 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande ange bristen/bristerna De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Vetlanda kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

VETLANDA KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Lärlarled d undervisning

1. Se till att undervisningen i samtliga ämnen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med uppgifter om vilka lärare som ansvarar för och bedriver undervisning i de olika klasserna i samtliga ämnen. (1 kap. 3 § och 2 kap. 15 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185))

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

1. Se till att undervisningen leds av legitimerade och behöriga lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en sammanställning av vilka lärare som undervisar i vilka klasser och ämnen samt i vilken mån de har lärarlegitimation och ämnesbehörighet för årskursen. Om en undantagsregel har tillämpats ska detta anges (2 kap. 13, 17–18 §§)

Beslut om betyg och dokumentation av betyg i betygskatalog

1. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det ovan sagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen samt 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen)
2. Se till att beslut om betyg dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog. Det innebär bland annat att den eller de som beslutat om betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med betygskatalog upprättad vårterminen 2026. (6 kap. 10 och 23 §§ skolförordningen, 4 och 6–8 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123]).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025: 12 029) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Ramkvilla skola i Vetlanda kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ramkvilla skola följer gällande bestämmelser om lärarledd undervisning, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, anställning av lärare, beslut om betyg och dokumentation av betyg i betygskatalog.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med resurspedagog, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 3 och 4 februari 2026. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärlarled undervisning

Av intervjuer med resurspedagog, lärare och elevhälsans personal samt rektorn framgår att det är en resurspedagog som bedriver undervisningen i teknik för eleverna i årskurs 5 och 6 under innevarande läsår 2025/2026. Resurspedagogen, lärare och rektorn uppger även att resurspedagogen bedrev undervisningen i trä- och metallslöjd för eleverna i årskurs 5 under höstterminen 2025.

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Av förteckningen över undervisande personal framgår att det på Ramkvilla skola arbetar fyra personal som klasslärare. I klass 1–2 arbetar två lärare med legitimation och undervisar eleverna i samtliga ämnen förutom idrott och hälsa för både årskurs 1 och 2 samt musik för eleverna i årskurs 2 vilka bedrivs av personal som saknar legitimation. Den ena av lärarna som har legitimation undervisar även eleverna i årskurs 6 i engelska. Den ena läraren har legitimation och behörighet i ämnena biologi, fysik, geografi, historia, kemi, matematik, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andra språk, för årskurs 1–6. Den andra läraren har legitimation och behörighet i ämnena biologi, engelska, fysik, geografi, historia, kemi, matematik, religion, samhällskunskap, svenska, teknik, för årskurs 1–3.

Av förteckningen över undervisande personal framgår vidare att eleverna i årskurserna 3–5 inte får undervisning av legitimerade och behöriga lärare i

något ämne alls och att eleverna i årskurs 6 endast får undervisning av legitimerade och behöriga lärare i ämnena språkval, slöjd och hem- och konsumentkunskap. Eleverna i årskurs 6 får undervisning i engelska av en legitimerad lärare, men hen är inte behörig för årskursen.

Lärarna uppger att rektorn och huvudmannen har prioriterat att ha de två legitimerade lärarna i klass 1–2 då de anser att det är viktigt med tidig läs- och skrivutveckling samt de matematiska grunderna hos eleverna och förutsättningar för det ges bäst av legitimerade lärare. På frågan från Skolinspektionen hur det kan motiveras att eleverna i klass 1–2 undervisas av behöriga och legitimerade lärare i nästan samtliga ämnen medans eleverna i årskurs 3–5 inte undervisas av behöriga och legitimerade lärare svarar lärarna att de kan förstå att det kan se konstigt ut men att de har bedömt det som viktigt att lägga en bra grund för eleverna i klass 1–2. I annat fall kunde en av de legitimerade lärarna undervisa i årskurs 3 – 4.

Lärarna och elevhälsans representanter uppger att rekryteringsförsök av behöriga och legitimerade lärare görs varje år och att rekrytering sker med en kommungemensam annonsering och i samverkan mellan olika rektorer.

I intervjuer uppger lärarna och rektorn att anledningen till att skolenheten använder sig av lärare som saknar legitimation och behörighet för den undervisning de bedriver beror på att det inte går att få tag på behöriga och legitimerade lärare. Skolinspektionen har efter begäran om komplettering fått svar från huvudmannen att det inte finns andra lärare inom huvudmannens organisation som skulle kunna användas för att öka behörigheten på Ramkvilla skola. Vidare uppger huvudmannen att samtliga tjänster där det saknas behöriga och legitimerade lärare utannonseras varje år. Trots rekryteringsförsök har det inte gått att hitta behöriga och legitimerade lärare för alla tjänster.

Rektorn uppger att hen gör en bedömning om de personer som saknar legitimation är lämpliga att bedriva undervisning genom att ta referenser från andra rektorer inom huvudmannens organisation som tidigare haft personerna anställda. Huvudmannen har i komplettering inkommit med en redovisning där de uppger att alla lärare utan lärarlegitimation bedöms vara lämpliga att bedriva undervisning. Vidare uppger huvudmannen att det inte funnits legitimerade och behöriga lärare som sökt de utlysta tjänsterna och därför är de tillsatta av lärare utan legitimation.

På frågor från Skolinspektionen om att en förflyttning av en av lärarna med legitimation från klass 1–2 till klass 3–4 eller 5–6 skulle bidra till att fler elever på skolan får undervisning av behöriga och legitimerade lärare svarar rektorn att hen ser att fler elever hade kunnat få undervisning av legitimerade och behöriga lärare vid en annan tjänstefördelning. Vidare säger rektorn att hen har prioriterat att ha de två legitimerade lärarna i samma klass då hen anser att det är viktigt att eleverna får en god grund

genom god undervisning i läs- och skriv samt matematik under elevernas första skolor.

Anställning av lärare

Av inkommen förteckning över undervisande personal samt intervjuer med lärare och rektorn framgår att endast lärare som har legitimation tillsvidareanställs. Lärare samt rektorn uppger att de lärare som saknar legitimation anställs med en tidsbegränsning om max ett år.

Rättslig reglering

Läroledad undervisning

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Enligt 2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen ansvarar lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga.

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10: 165, s. 633).

Av 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185) framgår att eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning.

Av 2 kap. 8–9 §§ förordning (2011: 326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare framgår behörighetsgrundande utbildning för grundskola.

Av 2 kap. 17 § skollagen framgår bland annat att lärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva annan undervisning på ett visst

främmande språk än språkundervisning om de har a) en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen, och b) kompetens att undervisa på det främmande språket, undervisning i fristående skolor med viss särskild pedagogisk inriktning.

Enligt 2 kap. 18 § skollagen får om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

I förarbetena anges att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Av förarbeten till skollagen framgår att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det betonas också att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. I vissa fall tillåts huvudmannen att göra undantag från denna skyldighet. För att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Som exempel på vad som kan vara "särskilt skäl" anger förarbetena behov av att få bort en utbildad lärare från undervisningen som har missbruksproblem. Förarbetena ger också exempel på organisatoriska skäl som gör att all undervisning inte kan bedrivas av lärare och förskollärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Det kan handla om hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 261–262, 267 f.).

Anställning av lärare

Enligt 2 kap. 20–21 §§ skollagen får endast den som har legitimation anställas utan tidsbegränsning som lärare om inte en undantagssituation föreligger. Den som utan legitimation anställts som lärare får anställas högst ett år i sänder.

Skolinspektionens bedömning

Lärlarledde undervisning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att all undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna i årskurs 5 och 6 inte får undervisning av lärare i ämnet teknik utan undervisningen bedrivs av en resurspedagog. Det framgår även att eleverna i årskurs 5 inte hade lärlarledde undervisning i trä- och metallslöjd under höstterminen 2025. Mot bakgrund av att det är en resurspedagog som bedriver och därmed också ansvarar för undervisningen i teknik för eleverna i årskurs 5 och 6 gör Skolinspektionen bedömningen att undervisningen inte bedrivs under ledning av lärare.

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att undervisning ska bedrivas av behöriga och legitimerade lärare. Utredningen visar att eleverna i årskurs 3, 4 och 5 helt undervisas av lärare som saknar legitimation och behörighet och att eleverna som går i årskurs 6 endast undervisas av behöriga och legitimerade lärare i engelska, slöjd, hem- och konsumentkunskap samt språkval. Detta trots att det på skolan finns två legitimerade lärare som båda är behöriga i bland annat ämnena svenska, matematik, samhällsorienterande ämnen, biologi och fysik, för årskurs 1 till 3 respektive årskurs 1 till 6. Båda dessa lärare undervisar dock i klass 1–2, till viss del i halvklass men till största del gemensamt. De skäl som rektorn framfört som grund för denna tjänstefördelning utgör inte sådana särskilda skäl som avses i gällande bestämmelser.

Anställning av lärare

Gällande anställning av lärare framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om betyg och betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av en förteckning över undervisande personal på Ramkvilla skola. Av förteckningen framgår att fem lärare av 18 personer som bedriver undervisning för eleverna under läsåret 2025/2026 har lärarlegitimation. Av de fem lärare som är legitimerade har tre sin anställning på en annan skola inom huvudmannens organisation och de lärarna undervisar eleverna i årskurs 6 från Ramkvilla skola i slöjd respektive hem- och konsumentkunskap.

I begärd komplettering från huvudmannen har Skolinspektionen tagit del av ämnesvisa betygskataloger från juni 2025 samt december 2025. Genom att studera lärarförteckningen samt betygskatalogerna går det att utläsa att betygskatalogerna är signerade av lärare utan legitimation samt rektorn i ämnena bild, biologi, engelska, fysik, geografi, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, kemi, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska och teknik i juni 2025. Vidare går det att utläsa att betygskatalogerna från december 2025 i ämnena bild, biologi, fysik, idrott och hälsa, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andra språk och teknik är signerade av lärare utan legitimation samt rektorn.

Av intervju med resurspedagog framgår att hen bedrivit undervisningen i teknik för eleverna i årskurs 6 under våren 2025 samt hösten 2025 och enskilt tagit beslut om betyg i ämnet teknik. Visserligen säger resurspedagogen att hen har rådfrågat en av skolans legitimerade lärare inför betygsättningen, men hen har enskilt tagit beslut om betygen. Detta bekräftas även av den legitimerade läraren i intervju. Vidare säger resurspedagogen att hen hade undervisningen i idrott och hälsa under våren 2025 för eleverna i årskurs 6 och enskilt fattade beslut om betyg i ämnet. På frågan varför även rektorn signerat betygskatalogerna svarar resurspedagogen att hen inte vet anledningen till detta.

Lärarna som saknar legitimation säger i intervju att de enskilt beslutar om betyg i de ämnen som de undervisar i. De säger att det inte finns något samarbete mellan någon av lärarna i arbetet med betygsättning. De lärare som saknar lärarlegitimation uppger att det inte finns något planerat arbete för hur de ska få stöd av lärare med lärarlegitimation i arbetet med att ta beslut om betyg.

Av intervju med lärare framgår att det inte finns något ämne i årskurs 6 som två eller fler lärare gemensamt ansvarar för. Vidare framgår att det var lärare som saknar legitimation som enskilt bedrev undervisningen i årskurs 6 i ämnena bild, biologi, engelska, fysik, geografi, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, kemi, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska och teknik under vårterminen 2025. Under höstterminen 2025 bedrevs undervisningen i ämnena bild, biologi, fysik, idrott och hälsa, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andra språk och teknik i årskurs 6 enskilt av lärare som saknar legitimation. Lärarna som saknar legitimation säger att de enskilt tog beslut om betyg i ämnena de undervisade i juni 2025 respektive december 2025. Vidare säger de att rektorn skrev under betygskatalogerna eftersom de lärare som saknar legitimation inte får göra det enskilt.

Av intervjuer med lärare framgår att ingen av de två lärarna med lärarlegitimation som har sin tjänstgöring på Ramkvilla skola har ett uttalat uppdrag från rektorn att vara ett stöd eller att tillsammans med lärarna

som saknar legitimation ta beslut om betyg i de ämnen där det är lärare utan legitimation som bedriver undervisningen.

I intervju säger rektorn att det inte har funnits någon utarbetad plan på hur lärarna utan legitimation ska få stöd i arbetet att ta beslut om betyg.

Lärarna utan legitimation har kunnat diskutera med förstelärare, men de har då på eget initiativ fått vara den som tagit kontakt enligt rektorn. Vidare uppger rektorn att lärarna som tog beslut om betyg för eleverna i årskurs 6 i bild, biologi, engelska, fysik, geografi, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, kemi, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska och teknik i juni 2025 var lärare som saknar legitimation. Rektorn säger vidare att hen inte bedrivit undervisningen i något av dessa ämnen, och att hen skrev under betygskatalogerna eftersom de lärare som skrivit under betygskatalogerna saknar legitimation.

Gällande lärarna som tog beslut om betyg för eleverna i årskurs 6 i december 2025 uppger rektorn att det var lärare utan legitimation i ämnena idrott och hälsa, matematik, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, biologi, fysik, teknik och musik. Rektorn säger vidare att hen inte bedrivit undervisningen i något av dessa ämnen och att hen skrev under betygskatalogerna eftersom de lärare som skrivit under betygskatalogerna saknar legitimation.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att det är rektorn som ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska skolenheten ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §).

Av förarbeten till ändring av skollagen framgår att om en legitimerad lärare inte finns att tillgå eller om ingen lärares behörighet medger försteg vid beslutet ska beslutet beslutas av rektorn (prop. 2010/11:20 s. 88).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Ramkvilla skola inte lever upp till författningarnas krav gällande beslut om betyg. Utredningen visar att det förekommer att lärare utan legitimation ensamt har beslutat om betyg i ämnena bild, biologi, engelska, fysik, geografi, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, kemi, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska och teknik i juni 2025. Betygen har inte beslutats tillsammans med någon av de legitimerade lärarna på skolan. Vidare visar utredningen att det förekommer att lärare utan legitimation ensamt har beslutat om betyg i ämnena biologi, fysik, idrott och hälsa, matematik, musik, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk och teknik i december 2025. Betygen har inte beslutats tillsammans med någon av de legitimerade lärarna på skolan.

Vidare bedömer Skolinspektionen att Ramkvilla skola inte lever upp till författningarnas krav gällande dokumentation av betyg i betygskatalog. Utredningen visar att betygskatalogen inte signerats korrekt då rektorn signerat betygskatalogen tillsammans med lärare utan legitimation både i juni 2025 samt i december 2025 trots att hen inte fattat beslut om betyg i de aktuella ämnena.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Vetlanda kommuns verksamhet vid Ramkvilla skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lärarledd undervisning, undervisning av behöriga och legitimerade lärare samt beslut om betyg och betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Vetlanda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Johanna Oskarsson Abraha...

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

X Maria Lundin

Föredragande

Signerat av: Maria Lundin

I ärendets slutliga handläggning har utredare Linda Thisner och Simon Fasth medverkat.